

Curs pràctic d'iniciació a la Paleografia

(s. XIV-XVIII)

Anàlisi de tipologies
documentals bàsiques

a càrrec d'Albert Martí Arau
(Institució Milà i Fontanals)

Arxiu Històric de Girona

11, 18 i 25 de maig de 2013
de 10.00h. a 13.00h.

Matrícula: 50 €.

Inscripcions: fins al 10 de maig de 2013

⇒ Arxiu Històric de Girona (Pl. Sant Josep, núm. 1)

⇒ telèfon: 972 225 500

⇒ correu electrònic: ahg.cultura@gencat.cat

Places limitades

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Arxiu Històric de Girona

Presentació del curs

El principal objectiu d'aquest curs consisteix a proporcionar als alumnes les eines bàsiques per aprendre a **llegir, transcriure i comprendre documents d'època medieval i moderna** (s. XIV-XVIII), preferentment escrits en català, tot i que també se n'han inclòs alguns de redactats en llengua llatina.

Per aconseguir-ho, en cada sessió s'analitzarà, mitjançant exemples il·lustratius, una **tipologia documental bàsica**, és a dir, susceptible d'aportar informació rellevant per a un ampli ventall de disciplines històriques. Les tipologies proposades en el present curs són: el **testament**, els **capítols matrimonials** a pagès, i les **operacions de compravenda de crèdit** (violaris i censals morts) i de **patri-moni** (peces de terra). Com es podrà comprovar, aquests tipus documentals poden proporcionar dades de gran interès per a **diverses àrees d'estudi**, com ara la genealogia, la història de les mentalitats, l'estructura organitzativa de les societats rurals, les relacions de propietat o el funcionament dels instruments financers més corrents en aquelles èpoques.

A més, els documents estudiats també serviran com a porta d'entrada a altres aspectes complementaris que ajudaran a comprendre'ls amb major profunditat. En primer lloc, permetran observar les característiques essencials dels diferents **tipus d'escriptura** utilitzats durant aquests segles (gòtica i humanística). En segon lloc, s'introduiran conceptes propis de la **diplomàtica** per, d'una banda, situar cada tipologia dins un conjunt documental més ampli i, de l'altra, distingir aquelles fórmules jurídiques que la defineixen com a tal. En tercer lloc, s'acompanyarà el document d'una breu **contextualització històrica**, per la qual cosa es podrà aprofundir tant en la lògica que va portar a la seva confecció com en les claus interpretatives del seu contingut. I, finalment, alguns dels documents possibilitaran introduir-se en l'aprenentatge del **llatí**, adaptat al període en qüestió. Val a dir que tots aquests aspectes es completaran amb recursos bibliogràfics, arxivístics i "online" per tal de dotar a l'alumne d'eines de recerca adequades.

En definitiva, aquest és un curs d'una àmplia perspectiva cronològica i temàtica adreçat a totes aquelles persones que desitgin endinsar-se en la **lectura de documents medievals i moderns** i, al mateix temps, aprendre les múltiples **potencialitats** que ofereixen per a la recerca històrica.

Programa

Sessió 1 (11 de maig)

El testament (s. XIV-XV)

- 1.1. Classificació de les tipologies documentals segons la institució productora
- 1.2. Iniciació a l'escriptura gòtica
- 1.3. L'acte de testar: ordenació material i salvació espiritual
- 1.4. El sistema de l'hereu únic a la Catalunya Vella

Sessió 2 (18 de maig)

Els capítols matrimonials (s. XVI)

- 2.1. Iniciació a l'escriptura humanística
- 2.2. El concepte d'arxiu patrimonial.
- 2.3. L'origen dels capítols matrimonials
- 2.4. Matrimoni i successió a la societat rural

Sessió 3 (25 de maig)

Mercat de la terra i de la renda (s. XVII-XVIII)

- 3.1. Fonaments de llatí
- 3.2. Les relacions de propietat: el sistema de l'emfiteusi
- 3.3. El crèdit encobert: els violaris i els censals morts
- 3.4. Les compravendes de terra i de censal

Albert Martí Arau

és llicenciat en Humanitats i ha cursat el doctorat en Història a la Universitat Pompeu Fabra. A més, també ha obtingut les llicenciatures de Teoria de la Literatura a la Universitat de Barcelona i de Documentació a la Universitat Oberta de Catalunya. Entre 2006 i 2010 ha estat becari predoctoral de la Institució Milà i Fontanals de Barcelona (CSIC), on ha estat realitzant la seva tesi doctoral, centrada en les finances municipals a la Catalunya dels s. XIV i XV. Entre d'altres, actualment participa en el projecte de recerca "Renda feudal i fiscalitat a la Catalunya baixmedieval" (2009-2013), finançat per la Generalitat de Catalunya.